

Statens helsetilsyn

Innledning

Dette brevet omhandler Statens helsetilsyns oppdrag til fylkesmennene for 2013 med retningslinjer for virksomheten og embetsoppdrag spesifisert i henhold til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets (FADs) mal, jf. del 3. En mer komprimert beskrivelse av oppdragene gis i FADs tildelingsbrev.

Embetsoppdraget i del 3 av dette brevet vil i sin helhet publiseres på www.fm-nett.no

Statens helsetilsyn har fra 1. januar 2012 det overordnede faglige tilsyn med helse- og omsorgstjenester i landet jf. lov om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenester m.m. (tilsynsloven). Når vi bruker begrepet helse- og omsorgstjenester er tjenester både i kommunen og spesialisthelsetjenesten inkludert. I henhold til tilsynslovens § 1, fjerde ledd er Fylkesmannen tillagt myndighet til å føre tilsyn med helse- og omsorgstjenester og er da direkte underlagt Statens helsetilsyn.

Samhandlingsreformen, jf ny lovgivning, innebærer nye former for samarbeid i helse- og omsorgstjenesten, og vil også påvirke tilsynet. Samhandlingsreformen blir også et sentralt punkt i den nye strategiplanen for 2013- 2015 og det vil bli lagt vekt på å utvikle arbeidsformer som gjør at vi kan føre et effektivt tilsyn også med aktiviteter som går på tvers av virksomhetsgrensene.

Statens helsetilsyn har også det overordnede faglige tilsyn med barnevernet i kommunene, med barneverninstitusjoner, sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for mindreårige (barn under 15 år), jf. [barnevernloven § 2-3 b](#). Videre har Statens helsetilsyn overordnet faglig tilsyn med kommunenes virksomhet i arbeids- og velferdsforvaltningen, jf. [lov om sosiale tjenester i Nav](#) § 10.

Statens helsetilsyn har i tillegg det overordnede faglige tilsyn med folkehelsearbeid i kommuner og fylkeskommuner , jf. lov om folkehelsearbeid § 32.

Innholdet i Statens helsetilsyns overordnede tilsynsansvar fremgår nærmere av Rundskriv U-14/2002 fra Helse- og omsorgsdepartementet om ikrafttredelse av endringer i sosialtjenesteloven, Sosialdepartementets brev til Sosial- og helsedirektoratet og Statens helsetilsyn av 5. september 2003 om avklaring av myndighet i forhold til klagesaker etc., Barne- og likestillingsdepartementets (BLDs) brev av 18. desember 2009 og Arbeidsdepartementets (ADs) brev av 3. februar 2010.

Midler til lønn og drift til Fylkesmannen for å ivareta oppgavene som fremgår av dette brevet, inngår i tildelingen under kap. 1510, jf. Stortingets budsjettvedtak og FADs tildelingsbrev. Dette definerer de økonomiske rammene for aktivitetene i 2013. Det er særlig viktig å merke seg at kap 1510 er tilført midler til styrking av tilsyn på barnevernsområdet.

Statens helsetilsyn har i løpet av 2012 rullet ut systemet NESTOR til hvert fylkesmannsembete. NESTOR er et system for registrering, statistikk og styring av saksoppgaver for tilsyns- og klagesaker. Systemet skal utvides til å omfatte flere sakstyper, jf. kap 2.4.

Generelle retningslinjer for virksomheten

Samfunnets mål for tilsynet

Fylkesmannen skal, som tilsynsmyndighet, ha kunnskap om barns oppvekstforhold, befolkningens levekår, helsemessige forhold i befolkningen og behov for barnevernstjenester, sosiale tjenester i Nav og helse- og omsorgstjenester. Fylkesmannen skal videre kontrollere om tjenestene blir utøvd i tråd med krav i barnevernloven, lov om sosiale tjenester i Nav, lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, spesialisthelsetjenesteloven med fler, og gripe inn overfor virksomheter som utøver sine tjenester i strid med lovgivningen. Fylkesmannen skal føre tilsyn med alt autorisert helsepersonell og helsepersonell i spesialisthelsetjenesten eller som yter helse- og omsorgstjenester i kommunen. Klagebehandling, tilsyn, rådgivning basert på erfaringer fra tilsyn og fra øvrige rettssikringsoppgaver skal medvirke til at:

- befolkningens behov for tjenester ivaretas
- barneverntjenester, sosiale tjenester i Nav og helse- og omsorgstjenester drives forsvarlig
- barneverntjenester er til barnas beste
- svikt i tjenestene forebygges
- ressurser i tjenester brukes på en forsvarlig og effektiv måte
- folkehelsearbeidet ivaretas

I tillegg er det et sentralt mål at befolkningen har tillit til personell og tjenester.

De årlige budsjettproposisjonene gir de politiske målene for tilsyn under kap 721 og kap 1510.

Myndighet lagt til Fylkesmannen

Myndighet lagt til Fylkesmannen er referert på Statens helsetilsyns nettsted www.helsetilsynet.no, se meny [Om Helsetilsynet/Myndighet](#).

Generelt om risikovurdering og prioritering

Tilsynsressursene skal styres mot områder

- av stor betydning for enkeltmenneskers rettssikkerhet
- der sannsynlighet for svikt er stor
- der konsekvensene av svikt for barn og deres familie og andre tjenestemottakere er alvorlige,
- der de som trenger tjenester ikke selv kan forventes å ivareta sine interesser.

Prioritering – barneverntjenester:

Høyeste prioritet har hendelsesbaserte tilsynssaker hvor det er viktig å gripe inn raskt, klagesaker og planlagt tilsyn regulert i forskrifter til barnevernloven. Deretter kommer landsomfattende tilsyn og annet planlagt tilsyn.

Prioritering – sosiale tjenester i Nav:

Høyeste prioritet har hendelsesbaserte tilsynssaker hvor det er viktig å gripe inn raskt, og klagesaker etter lov om sosiale tjenester i Nav. Deretter kommer landsomfattende tilsyn og annet planlagt tilsyn.

Prioritering – helse- og omsorgstjenester:

Høyeste prioritet har hendelsesbaserte tilsynssaker hvor det er viktig å gripe inn raskt,

klagesaker etter pasient- og brukerrettighetsloven hvor det er av spesiell betydning for brukeren at saken behandles raskt, og gjennomgang/overprøving av tvangstiltak etter pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9. Deretter kommer landsomfattende tilsyn og annet planlagt tilsyn.

Prioriteringsrekkefølgen innebærer ikke at alle klage- og tilsynssaker skal avvikles før embetet igangsetter planlagt tilsyn. Embetet forventes å komme så nær saksbehandlings- og volumkrav som mulig for alle tre oppgavene. Dersom kravene ikke kan oppfylles, er det viktigst å oppfylle kravet til leveringstid for de prioriterte klage- og tilsynssakene, og dernest volumkrav for planlagt landsomfattende tilsyn.

Styringsdialog, kommunikasjon og faglig støtte

Styringslinjen mellom Statens helsetilsyn som overordnet tilsynsmyndighet og Fylkesmannen forutsetter en presis styringsdialog og god kommunikasjon. I denne sammenheng fremheves følgende kanaler for styring og kommunikasjon:

- Dette brevet formidler forventninger og stiller krav til aktiviteter, resultater og rapportering.
- Statens helsetilsyn arrangerer møter om styringsmessige og faglige forhold med lederne for tilsyn med barneverntjenester, sosiale tjenester i Nav og helse- og omsorgstjenester, samt folkehelsearbeid. Noen av møtene arrangeres av Statens helsetilsyn alene, mens andre arrangeres i samarbeid med Helsedirektoratet (Hdir) og/eller Arbeids- og velferdsdirektoratet (AV-dir) og/eller Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD). Datoer for møtene fremkommer i møtekalenderen sist i dette dokumentet, og blir jevnlig oppdatert på intranettet Losen under menyen møter.
- Statens helsetilsyn vil avholde egne møter om faglig ledelse av tilsynet med barneverntjenester, sosiale tjenester i Nav, helse- og omsorgstjenester og folkehelsearbeidet med tilsynslederne i fylkesmannsembetene. Datoer for møtene fremkommer i møtekalenderen sist i dette dokumentet.
- Statens helsetilsyn vil gjennomføre opplæring og erfaringsutveksling med fylkesmennene om planlagt tilsyn, om ulike former for planlagt tilsyn, behandling av tilsynssaker, behandling av klagesaker og for å ivareta andre rettssikkerhetsoppgaver.
- Statens helsetilsyn vil gi tilbakemelding i form av brev, samtaler og møter med enkeltembeter og/eller i fellesmøter etter gjennomgang av fylkesmennenes tilsynsrapporter, rapporteringer, klageavgjørelser og tilsynssaker.
- Statens helsetilsyn skal orienteres i saker av stor allmenn interesse og andre saker som vi bør være kjent med.
- Statens helsetilsyn vil styre og gi faglig støtte for å bidra til enhetlig saksbehandling og et kvalitativt godt tilsyn hos fylkesmennene. Statens helsetilsyns rundskriv og veiledere på ulike områder skal være styrende for Fylkesmannens behandling av saker og utførelse av tilsyn.

NESTOR er et registrerings-, statistikk- og styringssystem for tilsyns- og rettighetssaker innen helse-, omsorg- og sosialtjenestene som fylkesmennene behandler. Fra 2013 utvides NESTOR til å omfatte tilsynssaker og rettighetsklager innen barnevernet, samt hendelsesbasert tilsyn etter lov om sosiale tjenester i Nav. Helsetilsynet henter tertialvis data fra NESTOR for bruk i offisiell statistikk og vurdering av resultatoppnåelse i fylkene.

Nytt intranettet (Losen) for fylkesmennene og Statens helsetilsyn ble lansert i september i 2012. Statens helsetilsyn vil fortsette arbeidet med å videreutvikle nettstedet www.helsetilsynet.no og den interne informasjonen for Statens helsetilsyn og fylkesmennene.

Det oppfordres til bruk av videokonferanseutstyret som finnes i Statens helsetilsyn og i de fleste Statens hus for ivaretagelse av faglig og styringsrelatert kontakt.

Statens helsetilsyn ivaretar koordinering av tilsynsvirksomheten, og skal ha en kompetansesenterfunksjon på tilsynsfeltet. Vårt bibliotek skal være en nasjonal ressurs for dokumentasjon på området tilsyn innen barneverntjenester, sosiale tjenester i Nav, helse- og omsorgstjenester og folkehelsearbeid, og vil bistå fylkesmennene med informasjonsinnhenting og andre bibliotekstjenester, herunder tilby kurs om dette.

Kontaktfylkesmennenes funksjon for å ivareta samordning av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Statens helsetilsyn har utpekt en fylkesmann i hver helseregion som kontaktfylkesmann for oppgaver som gjelder spesialisthelsetjenesten. Hjemmelsgrunnlaget finnes i lov om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten m.m. § 1, femte ledd, hvor det står at Statens helsetilsyn kan gi den enkelte fylkesmann oppgaver som omfatter et større geografisk område enn eget fylke.

Det er Fylkesmannen i det enkelte fylke som har ansvar for tilsynet med helsetjenester i fylket, med mindre annet er bestemt. Kontaktfylkesmannen er ikke gitt myndighet over fylkesmennene i øvrige fylker i helseregionen, jf. [Statens helsetilsyns rapport av 21. desember 2004](#) om [de tidligere] kontaktfylkeslegenes fremtidige rolle og funksjon.

Kontaktfylkesmennenes rolle og funksjon samsvarer med det som frem til 1. januar 2012 var kontaktfylkeslegens rolle og funksjon.

På grunn av stor arbeidsmengde i Helseregion Sør-Øst, er kontaktfylkesmanns-funksjonen fordelt på tre embeter. Ordningen forutsetter at det er tett og god kontakt mellom de tre kontaktfylkesmennene og de øvrige fylkesmennene i helseregionen. Omfordelingen av midler fremkommer av vedlegg 1 til dette brevet.

Oppgaven som kontaktfylkesmann er pr 1. januar 2013 tillagt:

Helseregion Sør-Øst	Fylkesmannen i Oslo og Akershus Intern arbeidsdeling: Oslo, Akershus og Buskerud (FM Oslo og Akershus) Hedmark, Oppland og Østfold (FM Hedmark) Aust-Agder, Vest-Agder, Telemark og Vestfold (FM
---------------------	--

	Aust-Agder)
Helseregion Vest:	Fylkesmannen i Hordaland
Helseregion Midt-Norge:	Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Helseregion Nord:	Fylkesmannen i Troms

Kontaktfylkesmannen har ansvar for

- å ta initiativ til å organisere prosessen med planlegging og gjennomføring av tilsynet i helseregionen, herunder valg av felles tilsynslag, utpeking av revisjonsleder med mer. Kontaktfylkesmannen har et særlig ansvar for at fylkesmennene i alle fylkene i helseregionen blir hørt. Vi viser til kap 82.2, tabell over krav til omfang av planlagt tilsyn i 2013.
- at tilsynene oppsummeres og formidles til de regional helseforetakene i hver helseregion
- at det hver høst planlegges og gjennomføres et tilsynsmøte med det regionale helseforetaket, der det landsomfattende tilsynet/felles regionale tilsyn er tema.

Tilsynet med de fylkesovergripende helseforetakene skal fremstå samordnet og harmonisert. Fylkesmannen i begge fylkene har ansvar for at dette skjer. Dette gjelder tilsyn med følgende fylkesovergripende helseforetak:

Helse Fonna HF:	Fylkesmannen i Hordaland (avtale med Fylkesmannen i Rogaland)
UNN/Narvik HF:	Fylkesmannen i Troms - sammen med Fylkesmannen i Nordland.
Sykehuset Sørlandet HF:	Fylkesmannen i Vest-Agder - sammen med Fylkesmannen i Aust-Agder.
Vestre Viken HF:	Fylkesmannen i Buskerud – sammen med Fylkesmannen i Oslo og Akershus.
Sykehuset Innlandet HF:	Fylkesmannen i Hedmark – sammen med Fylkesmannen i Oppland.

Kontaktfylkesmannen har ansvar for planlegging og gjennomføring av tilsynsmyndighetens møter med det regionale helseforetaket. Det er utarbeidet egne "[Retningslinjer for tilsynsmyndighetenes møter med de regionale helseforetakene](#)", Internserien 8/2010. Av retningslinjene fremgår bl.a. forutsetninger for planlegging og gjennomføring av møtene.

Kontaktfylkesmennene og Fylkesmannen i de fylker som har fylkesovergripende helseforetak skal omtale sine aktiviteter og erfaringer knyttet til planlegging og koordinering av tilsyn med spesialisthelsetjenesten i årsrapporten til FAD.

Oppgaver knyttet til funksjon som kontaktfylkesmann og/eller ansvar for tilsyn med fylkesovergripende helseforetak er kompensert økonomisk gjennom tildelingsbrevet for 2013 fra FAD til fylkesmennene.

Embetsoppdraget

Nedenfor følger en gjennomgang av de oppdragene som fylkesmennene skal utføre innen barneverntjenester, sosiale tjenester i Nav og helse- og omsorgstjenester, gitt av Statens helsetilsyn på bakgrunn av gjeldende lov- og forskriftskrav og føringer gitt i Helse- og omsorgsdepartementets fagproposisjon (Prop. 1 S (2011-2012)), og departementets tildelingsbrev til Statens helsetilsyn.

Vi er kjent med at Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet arbeider med å styrke fylkesmennenes tilsyn av barnevernet, jf. omtale i BLDs fagproposisjon (Prop.1 S) under kapittel 854 post 21.

Prioritering av områder for tilsyn 2015

(gjelder alle resultatområder)

Områder for tilsyn 2014 ble besluttet 31. oktober 2012.

Oppdrag

Fylkesmannen skal komme med forslag til tema for tilsyn og satsingsområder for 2015, basert på informasjon fra eget fylke.

Bakgrunnsinformasjon

Brev medio juni 2013 fra Statens helsetilsyn til fylkesmennene.

Rapporteringskrav

Forslag til tilsynsaktiviteter i 2015 sendes Statens helsetilsyn innen 1. september 2013.

Resultatområde 41 Tilsyn og klagesaksbehandling etter barnevernloven

41.1 Hendelsesbasert tilsyn

Kapitlet omhandler tilsynssaker som Fylkesmannen behandler på grunnlag av hendelser eller forhold i barneverntjenesten.

Oppdrag

Fylkesmannen skal foreta tilsynsmessig oppfølging av henvendelser fra barn, foreldre/foresatte, ansatte eller andre om hendelser hvor det er grunn til å vurdere om barneverntjenester drives på en måte som kan ha skadelige følger for barna og/eller deres familie, eller på annen måte er ulovlig eller uforsvarlig.

Bakgrunnsinformasjon

- [Barnevernloven § 2-3b andre og tredje ledd, jf §§ 2-3 fjerde ledd, 5-7 og 5-7A](#)
- [Forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner §§ 7 og 8 tredje ledd.](#)
- [Veileder for behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker etter lov om barneverntjenester, Internserien 5/2011.](#)

Resultatkrav

Saksbehandlingstiden og oppfølgingsformen må reflektere sakens alvorlighet. Henvendelser som omfatter fare for liv, helse og overgrep skal alltid følges opp.

Rapportering

- Sakene skal registreres fortløpende i NESTOR ved innkomst og saksavslutning. Ved utløpet av hvert tertial, og senest den 7. den påfølgende måned (7. mai, 7. september og 7. januar) må tertialregistreringene være ajour slik at Helsetilsynet kan kjøre ut tertialstatistikker.
- Saker som behandles etter forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner skal rapporteres i Årsrapport for Fylkesmannens tilsyn med barnevernet innen 20 januar 2014.

Arbeidsmetode

Statens helsetilsyn har utarbeidet en veileder for behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker etter barnevernloven.

41.2 Planlagt tilsyn

Kapitlet omhandler de planlagte utadrettede aktivitetene som Fylkesmannen skal utføre som tilsynsmyndighet på barnevernområdet.

Tilsynsplan

Oppdrag

- Fylkesmannen skal utarbeide tilsynsplan for 2013 som omfatter planlagt tilsyn med kommuner, barneverninstitusjoner, sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for mindreårige.

Planen skal inneholde oversikt over:

o planlagte systemrevisjoner spesifisert på kommuner, statlige og private barneverninstitusjoner og omsorgssentre for mindreårige, med tema og tidspunkt for gjennomføring

o planlagte tilsyn med sentre for foreldre og barn, spesifisert på sentre og tidspunkt for gjennomføring

o annet planlagt tilsyn (unntatt individtilsyn)

o planlagte kartlegginger som Fylkesmannen utfører som tilsynsmyndighet

- Fylkesmannen skal samordne planen for tilsyn med barneverntjenester med planer for tilsyn på de andre områdene, for å bidra til at staten er koordinert i sine tilsynsaktiviteter overfor kommunene.

Bakgrunnsinformasjon

- [Kommuneloven kapittel 10 A - Statlig tilsyn med kommunen eller fylkeskommunen](#)
- Barnevernloven [§§ 2-3 fjerde ledd](#) og 2-3b annet ledd
- Barnevernloven §§ 2-3b tredje ledd, 5-7 og 5A-7
- [Forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner](#)
- [Forskrift for sentre for foreldre og barn](#)

Resultatkrav

- Tilsynsplan skal leveres innen 20. januar 2013.
- Tilsynsplanene leveres i Excel-mal utarbeidet av Statens helsetilsyn.

Rapportering

- Innen 31. mai skal Fylkesmannen sende inn oppdaterte tilsynsplaner per 30. april, med angivelse av hvilke tilsyn som er gjennomført, en vurdering av status for gjennomføringen av tilsynsplanen, og en angivelse av forventet status per 31. desember.
- Innen 20. januar 2014 skal Fylkesmannen sende inn oppdatert tilsynsplan per 31. desember 2013, med angivelse av hvilke tilsyn som er gjennomført.
- Rapport for planlagte tilsyn avgis i samme Excel-fil som tilsynsplanen for disse tilsynene.
- Planlagte tilsyn etter forskrift om tilsyn i barneverninstitusjoner skal rapporteres i Årsrapport for Fylkesmannenes tilsyn med barnevernet innen 20 januar 2014

Arbeidsmetode

- Tilsynsplanen skal bygge på kunnskap om og vurdering av sårbarhet og risiko, herunder klager, fare for brudd på barnevernloven og forskrifter til loven, opplysninger om svikt overfor grupper av barn og/eller enkeltbarn.

Gjennomføring av tilsyn

Oppdrag

- Fylkesmannen skal, som ledd i landsomfattende tilsyn 2013, gjennomføre systemrevisjon med den kommunale barneverntjenestens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem.

- Fylkesmannen skal i tillegg føre tilsyn med den kommunale barneverntjenesten basert på egne risiko- og sårbarhetsvurderinger. Fylkesmannen avgjør selv form og omfang på dette tilsynet.
- Fylkesmannen skal gjennomføre systemrevisjon ved hver av barneverninstitusjonene og omsorgssentrene for enslige mindreårige i fylket.
- Fylkesmannen skal gjennomføre tilsyn (individrettede) ved besøk i institusjon og omsorgssentre minst to ganger hvert år. Minst ett besøk skal skje uanmeldt. Institusjoner som tar imot barn plassert etter barnevernloven § 4-24 og § 4-26 skal besøkes minst fire ganger hvert år. Minst to besøk skal skje uanmeldt.
- Fylkesmannen skal sørge for nødvendig tolketjeneste ved anmeldte og uanmeldte tilsyn i omsorgssentrene. Bufetat skal dekke kostnadene til tolk.
- Fylkesmannen skal gjennomføre anmeldte og uanmeldte tilsyn med fosterhjem med særlige forutsetninger etter barnevernloven § 4-27.
- Fylkesmannen skal ha samtale med alle barn og unge som ønsker det i institusjoner og i omsorgssenter.
- Fylkesmannen skal gjennomføre tilsyn med sentre for foreldre og barn. Alle sentre som ikke hadde tilsyn i 2012 skal ha tilsyn.
- Fylkesmannen skal følge opp tilsyn der det identifiseres brudd på lov- og forskriftskrav inntil feil er rettet og forholdene brakt i samsvar med lov og forskrift.
- Når Fylkesmannen vurderer alle brudd på lov- og forskriftskrav ved tilsynet som rettet skal virksomheten orienteres om dette i eget brev.

Bakgrunnsinformasjon

- Barnevernloven [§§ 2-3 fjerde ledd, 2-3b andre og tredje ledd, 5-7 og 5A-7](#)
- [Forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner](#)
- [Prosedyre for tilsyn utført som systemrevisjon](#) (Internserien 1/2008)
- [Mal for rapportering fra systemrevisjoner](#)
- [Retningslinjer for oppfølging og avslutning av tilsyn ved lovbrudd i virksomheter \(Internserien 8/2011\)](#)
- Veileder for landsomfattende tilsyn med barneverntjenester i kommunene: Kommunenes arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem. .
- [Forskrift for sentre for foreldre og barn](#)
- Veileder for tilsyn med sentre for foreldre og barn
- Brev av 17. januar 2011 fra BLD til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet om utgifter til tolk ved fylkesmannens tilsyn i omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere
- [Veileder for Fylkesmannens samtaler med barn og unge i barneverninstitusjoner](#) (Internserien 1/2012)
- [Statens helsetilsyns brev av 23. juni 2006 om etablering av rutine for rapportering av avslutning av tilsyn - merking av tilsynsrapporter på Helsetilsynets nettsider](#)

Resultatkrav

- Tilsyn som inngår i det landsomfattende tilsynet, skal gjennomføres i det omfang og ut fra de krav som fremgår av egen veileder for tilsynet.
- Tilsyn med institusjoner, herunder enheter og fosterhjem med særlige forutsetninger, og omsorgssentre for mindreårige, skal minimum gjennomføres i det omfang som fremgår av forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner.
- Tilsyn med sentre for foreldre og barn skal gjennomføres i det omfang som fremgår av forskrift for sentre for foreldre og barn (minimum hvert annet år), og slik at sentre som ikke hadde tilsyn i 2012 skal ha tilsyn.

- Hvert tilsyn som gjennomføres felles med tema innen sosiale tjenester i Nav og/eller helse- og omsorgstjenester, kan telles som tilsyn på alle områdene.
- Fylkesmannen skal følge opp tilsyn der det identifiseres brudd på lov- og forskriftskrav inntil feil er rettet og forholdene brakt i samsvar med lov og forskrift.

Rapportering

- Rapport fra den enkelte systemrevisjon sendes elektronisk i Word til Statens helsetilsyn ved postmottak@helsetilsynet.no. Disse rapportene publiseres på www.helsetilsynet.no. Rapportmalen for systemrevisjoner som er utarbeidet av Statens helsetilsyn, skal benyttes.
- Tilsynsrapporter fra det landsomfattende tilsynet med kommunalt barnevern sendes fortløpende og innen 1. desember 2013.
- Kopi av rapporter, samt eventuelle oversendelsesbrev fra tilsyn med sentre for foreldre og barn sendes fortløpende til postmottak@helsetilsynet.no.
- Rapportene fra individtilsynene skal sendes Statens helsetilsyn fortløpende.
- Kopi av brev fra Fylkesmannen til virksomheten ved oversending av rapporten fra systemrevisjonen, skal vedlegges rapporten.
- Kopi av brev fra Fylkesmannen til virksomheten om at brudd på lov- og forskriftskrav er rettet, skal sendes Statens helsetilsyn
- Kopi av avslutningsbrevet for hvert tilsyn skal sendes til postmottak@helsetilsynet.no.
- Hvert tilsyn som gjennomføres felles med tema innen sosiale tjenester i Nav og/eller helse- og omsorgstjenester, kan telles som tilsyn på alle områder
- Det totale omfanget av systemrevisjoner, andre tilsyn og sentrale funn skal omtales i årsrapporten til FAD.
- Alle brudd på lov- og forskriftskrav i tilsyn som er gjennomført før 31. desember 2012, og som ikke er rettet ved utgangen av 2013, skal telles opp særskilt og rapporteres i oversendelse av rapport for gjennomføring av planlagte tilsyn 20. januar 2014.

41.3 Klagesaker

Oppdrag

- Fylkesmannen skal behandle klager på enkeltvedtak fattet av barneverntjenester og oppfølgingsvedtak fattet av statlig regional barnevernmyndighet.
- Fylkesmannen skal behandle klager som gjelder rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon.

Bakgrunnsinformasjon

- [Barnevernloven § 6-5](#)
- [Forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner § 11](#)
- [Forskrift om tvang i barneverninstitusjon § 25](#).

Resultatkrav

Minst 90 prosent av klagesakene etter barnevernloven som behandles og avsluttes i 2013 skal ha en saksbehandlingstid på tre måneder eller mindre.

Rapportering

Antall klager, saksbehandlingstid for Fylkesmannens klagebehandling og resultat av

klagebehandlingen skal sendes Statens helsetilsyn innen 20. januar 2014, som del av Årsrapport for Fylkesmannens tilsyn med barneverntjenester i fylket i 2013.

41.9 Andre oppdrag

Oppfølging av kommunenes frister

Oppdrag

- Fylkesmannen skal kontrollere slutførte fristskjema oversendt fra kommunene.
- Fylkesmannen skal vurdere å ilegge mulkt dersom råd og veiledning ikke hindrer at fristoversittelser gjentar seg.

Bakgrunnsinformasjon

- [Barnevernl. §6-9, fjerde ledd](#)
- [Forskrift om mulkt etter barnevernloven](#)

Rapportering

Kopi av vedtak om ileggelse av mulkt skal sendes Statens helsetilsyn til orientering.

Kartlegginger

Oppdrag

Fylkesmannen skal sørge for å ha god oversikt over og kunnskap om områder og problemstillinger, blant annet som ledd i planlegging av tilsyn. Kunnskapsinnhenting kan for eksempel skje gjennom kartlegginger.

Resultatkrav

Fylkesmannen skal beslutte hvordan resultatene av kartleggingen skal følges opp tilsynsmessig.

Rapportering

- Resultatet av kartlegginger gjennomført av Fylkesmannen skal formidles til de som har levert opplysninger og andre relevante mottakere.
- Resultater kan formidles gjennom rapporter, artikler, møter eller seminarer.
- Resultat fra kartlegginger (rapporter el.) som Fylkesmannen gjennomfører skal sendes til Statens helsetilsyn elektronisk og fortløpende ved postmottak@helsetilsynet.no. Resultatet kan bli publisert på Losen.

Resultatområde 73.1 Klager på økonomisk stønad og kvalifiseringsprogrammet etter lov om sosiale tjenester i NAV

Oppdrag

- Fylkesmannen skal behandle klager på individuelle tjenester

o Opplysning, råd og veiledning etter § 17

o Økonomisk stønad etter §§ 18 og 19

o Midlertidig botilbud etter § 27

o Individuell plan etter §§28 og 33

o Kvalifiseringsprogrammet etter §§29-40

- Fylkesmannen skal bidra ved utarbeiding og implementering av retningslinjer for behandling av klagesaker som gjelder sosialtjenesteloven når denne kommer i revidert utgave.

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om sosiale tjenester i Nav](#)
- [Rundskriv – Lov om sosiale tjenester i Nav](#)
- [Relevante forskrifter og rundskriv \(samleside på Losen\)](#)
- Veileder for fylkesmannens behandling av klager som gjelder økonomiske sosialhjelp (under revidering, kommer i ny versjon i begynnelsen av 2013).

Resultatkrav

Minst 90 prosent av klagesakene etter lov om sosiale tjenester i Nav som behandles og avsluttes i 2013 skal ha en saksbehandlingstid på tre måneder eller mindre.

Rapportering

- Antall behandlede saker og saksbehandlingstid skal gjengis i årsrapporten til FAD.
- Klagesaker på individuelle tjenester skal registreres fortløpende i NESTOR ved innkomst og saksavslutning. Ved utløpet av hvert tertial, og senest den 7. den påfølgende måned (7. mai, 7. september og 7. januar) må tertialregistreringene være ajour slik at Helsetilsynet kan kjøpe ut tertialstatistikker.

Resultatområde 74 Tilsyn etter lov om sosiale tjenester i NAV

74.1 Hendelsesbasert tilsyn

Kapitlet omhandler tilsynssaker som Fylkesmannen behandler på grunnlag av hendelser eller forhold som gjelder sosiale tjenester i Nav.

Behandling av tilsynssaker

Oppdrag

Fylkesmannen skal foreta tilsynsmessig oppfølging av henvendelser fra tjenestemottakere, pårørende, ansatte eller andre om hendelser hvor det er grunn til å vurdere om kommunens sosiale tjenester i Nav drives på en måte som kan ha skadelige følger for tjenestemottaker eller på annen måte er ulovlig eller uforsvarlig.

Bakgrunnsinformasjon

- [Veileder for behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker etter sosialtjenestelovgivningen.](#) Internserien 10/2010. (Gjelder inntil videre).
- [Lov om sosiale tjenester i Nav](#)

Resultatkrav

Saksbehandlingstiden og oppfølgingsformen må reflektere sakens alvorlighet. Henvendelser som omfatter fare for liv, helse og overgrep skal alltid følges opp.

Rapportering

- Sakene skal registreres fortløpende i NESTOR ved innkost og saksavslutning. Ved utløpet av hvert tertial, og senest den 7. den påfølgende måned (7. mai, 7. september og 7. januar) må tertialregistreringene være ajour slik at Helsetilsynet kan kjøre ut tertialstatistikker.
- Antall behandlede saker og saksbehandlingstid skal gjengis i årsrapporten til FAD.

74.2 Planlagt tilsyn

Tilsynsplan

Oppdrag

- Fylkesmannen skal utarbeide tilsynsplan for 2013 som omfatter planlagt tilsyn med kommunenes sosiale tjenester i Nav.

Planen skal inneholde oversikt over:

o planlagte tilsynsaktiviteter spesifisert på tema, kommuner og tidspunkt for gjennomføring. Det skal fremgå om tilsynet er planlagt som systemrevisjon eller som annet virksomhetstilsyn.

o planlagte kartlegginger som Fylkesmannen utfører som tilsynsmyndighet

- Fylkesmannen skal samordne planen for tilsyn med sosiale tjenester i Nav med planene for tilsyn på de andre områdene, for å bidra til at staten er koordinert i sine tilsynsaktiviteter overfor kommunene.

Bakgrunnsinformasjon

- [Kommuneloven kapittel 10 A - Statlig tilsyn med kommunen eller fylkeskommunen](#)
- [Lov om sosiale tjenester i Nav § 9](#)

Resultatkrav

Tilsynsplan skal leveres innen **20. januar 2013**.

Tilsynsplanene for planlagt tilsyn som inngår i volumkrav for 2013 leveres i Excel-mal utarbeidet av Statens helsetilsyn

Rapportering

- Innen 31. mai skal Fylkesmannen sende inn oppdaterte tilsynsplaner per 30. april, med angivelse av hvilke tilsyn som er gjennomført, en vurdering av status for gjennomføringen av tilsynsplanen, og en angivelse av forventet status per 31. desember.

- Innen 20. januar 2014 skal Fylkesmannen sende inn oppdaterte tilsynsplaner per 31. desember, med angivelse av hvilke tilsyn som er gjennomført.
- Rapport for planlagte tilsyn som inngår i volumkrav avgis i samme Excel-fil som tilsynsplanen for disse tilsynene.

Arbeidsmetode

- Tilsynsplanen skal bygge på kunnskap om og vurdering av sårbarhet og risiko, herunder klager, opplysninger om svikt overfor enkeltpersoner eller grupper av tjenestemottakere og/eller andre forhold som gir grunnlag for tilsyn.

Gjennomføring av tilsyn

Oppdrag

- Fylkesmannen skal i 2013 og 2014 som ledd i landsomfattende tilsyn med sosiale tjenester i Nav føre tilsyn som systemrevisjon etter ny veileder: Kommunens ansvar for å sikre forsvarlig tildeling og gjennomføring av kvalifiseringsprogram.
- Fylkesmannen skal i tillegg føre tilsyn med kommunale tjenester i Nav basert på egne risiko- og sårbarhetsvurderinger. Fylkesmannen avgjør selv form og omfang på dette tilsynet.
- Fylkesmannen skal følge opp tilsyn der det identifiseres brudd på lov- og forskriftskrav inntil feil er rettet og forholdene brakt i samsvar med lov og forskrift.
- Når Fylkesmannen vurderer alle brudd på lov- og forskriftskrav ved tilsynet som rettet, skal tilsynet avsluttes og virksomheten orienteres om dette i eget brev.

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om sosiale tjenester i Nav §9](#)
- Veileder for landomfattende tilsyn i 2013 og 2014 med kommunens ansvar for å sikre forsvarlig tildeling og gjennomføring av kvalifiseringsprogram.
- [Prosedyre for tilsyn utført som systemrevisjon](#) (Internserien 1/2008)
- [Mal for rapportering fra systemrevisjoner](#)
- [Retningslinjer for oppfølging og avslutning av tilsyn ved lovbrudd i virksomheter \(Internserien 8/2011\)](#)
- [Statens helsetilsyns brev av 23. juni 2006 om etablering av rutine for rapportering av avslutning av tilsyn - merking av tilsynsrapporter på Helsetilsynets nettsider](#)

Resultatkrav

- Tilsynet som inngår i det landsomfattende tilsynet, skal gjennomføres i det omfang og ut fra de krav som fremgår av egen veileder for tilsynet. Systemrevisjonene inngår i volumkravet beskrevet i tabell 1 nedenfor.
- Fylkesmennene skal gjennomføre tilsyn utført som systemrevisjoner i et volum som tilsvarer minst 100 tilsyn rettet mot kommunenes sosiale tjenester i Nav. Krav til antall systemrevisjoner for det enkelte embete fremgår av tabellen nedenfor.

Tabell 1: Krav til antall systemrevisjoner, sosiale tjenester i Nav:

Fylkesmannsembete	Tilsyn	Fylkesmannsembete	Tilsyn
Østfold	6	Rogaland	7
Oslo og Akershus	12	Hordaland	8
Hedmark	5	Sogn og Fjordane	4
Oppland	5	Møre og Romsdal	6
Buskerud	6	Sør-Trøndelag	6
Vestfold	5	Nord-Trøndelag	4
Telemark	4	Nordland	6
Aust-Agder	4	Troms	4
Vest-Agder	4	Finnmark	4
Sum			100

Rapportering

- Rapport fra det enkelte tilsyn sendes fortløpende til Statens helsetilsyn elektronisk i Word til postmottak@helsetilsynet.no. Rapporten blir publisert på www.helsetilsynet.no. Rapportmal for systemrevisjoner utarbeidet av Statens helsetilsyn skal benyttes dersom tilsynet gjennomføres som systemrevisjon.
- Tilsynsrapporter fra det landsomfattende tilsynet med kvalifiseringsprogrammet som utføres i 2013 (og fortsetter i 2014) sendes fortløpende til Statens helsetilsyn.
- Kopi av Fylkesmannens brev til virksomheten ved oversendelse av rapporten skal vedlegges.
- Hvert tilsyn som gjennomføres felles med tema innen barneverntjenester og/eller helse- og omsorgstjenester, kan telles som tilsyn på alle områder.
- Kopi av brev fra Fylkesmannen til virksomheten om at brudd på lov- og forskriftskrav er rettet, skal sendes Statens helsetilsyn
- Kopi av avslutningsbrevet for hvert tilsyn skal sendes til postmottak@helsetilsynet.no.
- Det totale omfanget av systemrevisjoner, andre tilsyn og sentrale funn skal omtales i årsrapporten til FAD.
- Alle brudd på lov- og forskriftskrav i tilsyn som er gjennomført før 31. desember 2012 og som ikke er rettet ved utgangen av 2013, skal oppsummeres i eget brev i forbindelse med rapporteringen på tilsynsplanen med frist 20. januar 2014.

74.9 Andre oppdrag

Kartlegginger

Oppdrag

Fylkesmannen skal sørge for å ha god oversikt over og kunnskap om områder og problemstillinger, blant annet som ledd i planlegging av tilsyn. Kunnskapsinnhenting kan for eksempel skje gjennom kartlegging

Resultatkrav

Fylkesmannen skal beslutte hvordan resultatene av kartleggingen skal følges opp tilsynsmessig.

Rapportering

- Resultatet av kartlegginger gjennomført av Fylkesmannen skal formidles til de som har levert opplysninger og andre relevante mottakere.
- Resultater kan formidles gjennom rapporter, artikler, møter eller seminarer.
- Resultat fra kartlegginger (rapporter el.) som Fylkesmannen gjennomfører skal sendes til Statens helsetilsyn elektronisk og fortløpende ved postmottak@helsetilsynet.no. Resultatet kan bli publisert på Losen.

Resultatområde 82 Tilsyn og klagesaksbehandling som gjelder helse- og omsorgstjenester

82.1 Hendelsesbasert tilsyn

Behandling av tilsynssaker

Oppdrag

Fylkesmannen skal behandle tilsynssaker etter helse- og omsorgslovgivningen.

Fylkesmannen skal behandle tilsynssaker

- overfor helsepersonell og virksomheter i helsetjenester
- overfor helsepersonell med autorisasjon og virksomheter i omsorgstjenester
- avslutte tilsynssakene som ikke skal oversendes, jf. nedenfor
- påpeke pliktbrudd overfor virksomheter og/eller personell og gi veiledning i slike saker når det er aktuelt
- anmelde mulige brudd på straffeloven
- vurdere tilsynssakene med sikte på om det kan være grunnlag for mistanke om misbruk av trygdens midler
- vurdere virksomhetenes organisering og risikostyring for å sikre forsvarlig virksomhet og unngå uønskede hendelser

o virksomhetens interne analyse etter hendelser skal etterspørres

o vurdere behovet for møte med virksomheten i en tidlig fase etter hendelser hvor dette vurderes som aktuelt for å få opplyst saken, dette kan skje i samråd med Statens helsetilsyn

o sammenstille og følge opp overfor virksomhetene saksområder der det er avdekket flere uønskede hendelser

- vurdere i saker som gjelder selvmord og selvmordsforsøk

o om pasienten har fått forsvarlig behandling (herunder en selvmordsrisikovurdering)

o om ledelsen og ev. kvalitetsutvalg har analysert hendelsen og vurdert om det må iverksettes tiltak for unngå at lignende hendelser skjer igjen

o om tiltakene er implementert

o har virksomhetens selvmordsforebyggende arbeid.

- Det må om nødvendig innhentes opplysninger om virksomhetens selvmordsforebyggende arbeid. Statens helsetilsyn har utarbeidet en sjekklister for arbeidet, som også kan brukes til å vise virksomheten hvilke rutiner og prosedyrer vi forventer at de skal ha på plass.

o vurdere, i tilsynssaker mot helsepersonell med rusproblemer, om arbeidsgiver har/har hatt forsvarlige rammer rundt arbeidstakere med rusproblematikk

- ha oppmerksomhet rettet mot arbeidsgivernes rutiner for kontroll av kvalifikasjoner ved ansettelser av helsepersonell
- behandle saker som er knyttet til hendelser relatert til blodbankvirksomhet

o Statens helsetilsyn bidrar gjerne med råd, og ønsker derfor å bli kontaktet i slike saker

- følge opp helsepersonells meldeplikt til politi og barneverntjenester ved behandling av tilsynssaker overfor helsepersonell og virksomheter der barn er en del av saken
- Ved behandling av tilsynssaker som gjelder fødselsomsorg skal Helsedirektoratets veileder IS-1877 legges til grunn. Kvalitetskravene i veilederen bygger på en risikovurdering som sikrer et trygt fødetilbud ut fra pasientens behov.

Saker som Fylkesmannen skal oversende til Statens helsetilsyn

- alvorlige saker hvor det er aktuelt å reagere med administrativ reaksjon
- saker som gjelder medisinsk og helsefaglig forskning, etter å ha innhentet relevante dokumenter og uttalelser i saken
- saker med alvorlig systemsvikt i virksomheter, etter å ha innhentet relevante dokumenter og uttalelser i saken, jf veileder for tilsynssaker.
- saker som gjelder både helsepersonell og virksomhet, skal sendes samlet

Fylkesmannen skal behandle enkelthenvendelser

- fra pasienter, brukere og pårørende om misnøye med helsepersonell og virksomhet
- fra helsepersonell, helsetjeneste, arbeidsgivere, offentlige myndigheter, pasientombud eller andre som tyder på at helsepersonell og/eller virksomhet har brutt lov eller forskrift

Fylkesmannens bruk av dataverktøy

- VeRA eller VIDAR brukes for å analysere rekvireringspraksis hos legene i aktuelle tilsynssaker.

Sakene skal registreres fortløpende i Nestor ved innkomst og saksavslutning.

Bakgrunnsinformasjon

- [Veileder i behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker del. I](#) (Internserien 2/2009)
- [Veileder for behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker etter sosialtjenestelovgivningen](#) Internserien 10/2010 (Gjelder inntil videre)
- [Brev til Helsetilsynet i fylkene av 14. desember 2007 om tilsyn med blodbanker i henhold til blodforskriften](#)
- [Styrende dokumenter for behandling av tilsynssaker på Losen](#)

- [Sjekkliste for tilsynsmyndighetens gjennomgang av saker om selvmord og selvmordsforsøk hos pasienter under behandling i det psykiske helsevernet](#)
- [Nasjonale retningslinjer for forebygging av selvmord i psykisk helsevern](#) (IS – 1511 jan. 2008)
- [Brev til Helsetilsynet i fylkene av 18.3.2005 om Statens helsetilsyns oppfølging av arbeidsgivers rutiner for kontroll av helsepersonells kvalifikasjoner](#)
- [Brev til landets kommuner og helseforetak om arbeidsgivers kontroll av helsepersonells kvalifikasjoner av 18.3.2005](#)
- [VeRA på Losen](#)
- [NESTOR på Losen](#)

Resultatkrav

- Median saksbehandlingstid for tilsynssaker som avsluttes (hos Fylkesmannen) i 2013, skal være 5 måneder eller mindre ved maksimalt 2000 nye saker i 2013.
- Oppdatert registrering i NESTOR.

Rapportering

- Sakene skal registreres fortløpende i NESTOR ved innkommst og saksavslutning. Ved utløpet av hvert tertial, og senest den 7. den påfølgende måned (7. mai, 7. september og 7. januar) må tertialregistreringene være ajour slik at Helsetilsynet kan kjøre ut tertialstatistikker.
- Kopi av all korrespondanse som er knyttet til hendelser relatert til blodbankvirksomhet skal oversendes Statens helsetilsyn.
- Antall behandlede saker og saksbehandlingstid skal gjengis i årsrapporten til FAD

Arbeidsmetode

- Det forutsettes at Fylkesmannen bruker resultatene fra registreringen i NESTOR i sin egen oppfølging av saksbehandlingen

Varselordningen

Oppdrag

Fylkesmannen skal

- på forespørsel delta ved vurderinger av varsel som sendes Statens helsetilsyn i henhold til spesialisthelsetjenesteloven § 3-3a
- etter avtale delta ved utrykninger i varslings saker, og være i dialog med Statens helsetilsyn i den videre saksbehandlingen
- åpne tilsynssak dersom et varsel som ikke følges opp med utrykning, etter Statens helsetilsyns vurdering, må følges opp tilsynsmessig
- ha oppmerksomhet på etterlevelse av varslingsplikten, varslingsfrekvens og varslingskultur i sin dialog med og tilsynsvirksomhet overfor helseforetakene

Bakgrunnsinformasjon

- Lov om spesialisthelsetjenester m.m § 3-3 a
- Helsetilsynsloven § 2 – nytt 6. ledd
- [Oppdragsbrev fra HOD 20.5.2010](#) om opprettelse av utrykningsgruppe.
- [Notat om opprettelse av utrykningsgruppe ved alvorlige hendelser i spesialisthelsetjenesten 25.5.2010](#)

- [Brev fra Statens helsetilsyn 7.6.2010](#) til landets helseforetak.

Resultatkrav

- Deltagelse ved varselvurderinger og utrykninger
- Behandling av tilsynssaker som oppstår på grunnlag av varsel i tråd med veilederen for behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker og innenfor de fristene som er satt

Rapportering

- Kopi av avsluttende brev i tilsynssaker som er opprettet på grunnlag av varsel om hendelse med alvorlig og uventet utfall skal oversendes Statens helsetilsyn
- Sakene skal registreres fortløpende i Nestor ved innkomst og saksavslutning. Ved utløpet av hvert tertial, og senest den 7. den påfølgende måned (7. mai, 7. september og 7. januar) må tertialregistreringene være ajour slik at Helsetilsynet kan kjøre ut tertialstatistikker.

Politisaker

Oppdrag

- Fylkesmannen skal bistå politi- og påtalemyndighet i å vurdere alvorlige hendelser med tanke på eventuell etterforskning.
- Fylkesmannen skal oversende saker som er ferdig etterforsket til Statens helsetilsyn for vurdering av om det skal begjæres påtale, jf. helsepersonelloven § 67.

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om helsepersonell mv. § 67](#)
- [Rundskriv fra Statens helsetilsyn IK-2/2008, Retningslinjer for behandling av saker etter helsepersonelloven § 67.](#)
- [Riksadvokatens rundskriv 1/2011](#)

Resultatkrav

- Bistå politiet innenfor de frister som er satt.
- Oversende saker som er ferdig etterforsket innen de frister som er satt.

Rapportering

- I årsrapporten til FAD skal følgende omtales:

o Antall muntlige og skriftlige henvendelser fra politiet med spørsmål om etterforskning skal iverksettes

o Antall saker hvor Fylkesmannen ber politiet om å etterforske sak uten forutgående henvendelse fra politiet

Streikeovervåkning

Oppdrag

Fylkesmannen skal bistå Statens helsetilsyn ved overvåking av streik som kan medføre fare for liv og helse.

Bakgrunnsinformasjon

Løpende informasjon fra Statens helsetilsyn som vurderer om det er nødvendig å sette i gang overvåking i streikesituasjoner.

Resultatkrav

Overvåke streik etter instruks fra Statens helsetilsyn

Rapportering

Rapportere løpende i henhold til de frister som Statens helsetilsyn til enhver tid setter

82.2 Planlagt tilsyn

Tilsynsplan for helse- og omsorgstjenester

Dette oppdraget omfatter både helse- og omsorgstjenester i kommunene og spesialisthelsetjenesten.

Oppdrag

- Fylkesmannen skal utarbeide tilsynsplaner for 2013 som viser tilsyn som inngår i landsomfattende og egeninitierte tilsyn og som oppfyller volumkravet til antall systemrevisjoner. Planen skal inneholde oversikt over:

o planlagte tilsyn spesifisert på tema, kommuner/virksomheter og tidspunkt for gjennomføring

o planlagte kartlegginger som Fylkesmannen utfører som tilsynsmyndighet

- Det skal fremgå av tilsynsplanen om et tilsyn også omfatter barneverntjenester og/eller sosiale tjenester i Nav.
- Fylkesmannen skal samordne planen for tilsyn med helse- og omsorgstjenester med planene for tilsyn med barneverntjenester og sosiale tjenester i Nav, for å bidra til at staten er koordinert i sine tilsynsaktiviteter overfor kommunene.

Bakgrunnsinformasjon

- [Kommuneloven kapittel 10 A - Statlig tilsyn med kommunen eller fylkeskommunen](#)
- Helsetilsynsloven § 2

Resultatkrav

- Tilsynsplan skal leveres innen 20. januar 2013.
- Tilsynsplanene for planlagt tilsyn for 2013 skal leveres i Excel-mal utarbeidet av Statens helsetilsyn.

Fylkesmennene skal gjennomføre tilsyn rettet mot helse- og omsorgstjenester i et volum som tilsvarer minst 380 tilsyn utført som systemrevisjoner. Fordelingen på tjenesteområder fremgår av tabell 2 nedenfor. Kolonne 2 lister opp de samlede volumkravene for tilsyn med

helse- og omsorgstjenester. I kolonne 3 og 4 er disse kravene fordelt på hhv kommunale helse- og omsorgstjenester (ca 80 % av tilsynene) og spesialisthelsetjenester (ca 20 %). I kolonne 5 er antall forventede tilsyn med spesialisthelsetjenesten summert per helseregion.

Tabell 2: Volumkrav, helse- og omsorgstjenester

	Volumkrav	Fordeling på tjenester		
Embete	Tilsyn med helse- og omsorgstjenester	Tilsyn komm. helse- og omsorgstjenester	Tilsyn spesialisthelsetjenester	<i>Summert: Spesialisthelsetjenestetilsyn per region</i>
Østfold	22	17	5	41
Oslo og Akershus	43	35	8	
Hedmark	19	15	4	
Oppland	19	15	4	
Buskerud	22	17	5	
Vestfold	19	15	4	
Telemark	17	13	4	
Aust-Agder	16	13	3	
Vest-Agder	17	13	4	
Rogaland	27	22	5	14
Hordaland	30	24	6	
Sogn og Fjordane	16	13	3	
Møre og Romsdal	22	17	5	13
Sør-Trøndelag	22	17	5	
Nord-Trøndelag	16	13	3	
Nordland	22	17	5	12
Troms	17	13	4	
Finnmark	14	11	3	
Totalt	380	300	80	80

Fylkesmennene skal til sammen gjennomføre tilsyn tilsvarende 300 systemrevisjoner med kommunale helse- og omsorgstjenester. Volumkravet for kommunale helse- og omsorgstjenester er redusert fra ca 380 i 2012. Årsaken er at de tidligere sosiale tjenester og kommunale helsetjenester nå er definert som én tjeneste i og med den nye helse- og omsorgstjenesteloven. Et felles tilsyn med én sosialtjeneste og én helsetjeneste – f.eks. med praktisk bistand og hjemmesykepleie – kunne tidligere telles som to tilsyn, men vil nå telle som ett. Det skal fremgå av fylkesmennenes tilsynsrapporter om tilsynet omfatter flere tjenestetyper og tjenestesteder innenfor samme lovområde.

Fylkesmennene skal til sammen gjennomføre tilsyn tilsvarende 80 systemrevisjoner med spesialisthelsetjenesten. Volumkravet for spesialisthelsetjenesten er redusert fra ca 100 i 2012. Tilsynene skal fortrinnsvis gjennomføres med regionale tilsynslag. Statens helsetilsyn kan fastsette at den enkelte fylkesmann skal delta i tilsyn utenfor eget fylke.

Reduksjonen i volumkrav på helse- og omsorgsområdet antas å gi noe mer rom til arbeidet med avslutning av tilsyn.

- Hvert tilsyn som gjennomføres felles med tema innen sosiale tjenester i Nav og/eller barneverntjenester kan telles som tilsyn på alle områdene.
- Hvert tilsyn som gjennomføres felles med spesialisthelsetjenesten og kommunal helse- og omsorgstjenester inngår i volumkravet for begge (alle) tjenestene.
- Hvert tilsyn som gjennomføres i samarbeid mellom flere embeter i samme helseregion, inngår i volumkravet til begge/alle embeter.
- Tilsyn som gjennomføres med annen metodikk enn systemrevisjon teller med i volumkravet med følgende vektning:

o Tilsyn med fastleger og små virksomheter og uanmeldt tilsyn teller 1,0

o Stikkprøver teller 0,5

o Sjølmeldingstilsyn teller 0,2

Rapportering

- Innen 31. mai skal Fylkesmannen sende inn oppdatert tilsynsplan per 30. april, med angivelse av hvilke tilsyn som er gjennomført, en vurdering av status for gjennomføringen av tilsynsplanen, og en angivelse av forventet status per 31. desember.
- Innen 20. januar 2014 skal Fylkesmannen sende inn avsluttet tilsynsplan per 31. desember, med angivelse av hvilke tilsyn som er gjennomført.
- Rapport for planlagte tilsyn som inngår i volumkrav avgis i samme Excel-fil som tilsynsplanen for disse tilsynene.
- Kopi av brev fra Fylkesmannen til virksomheten om at brudd på lov- og forskriftskrav er rettet, skal sendes Statens helsetilsyn.
- Kopi av avslutningsbrevet for hvert tilsyn skal sendes til postmottak@helsetilsynet.no.
- Alle brudd på lov- og forskriftskrav i tilsyn som er gjennomført før 31. desember 2012, og som ikke er rettet ved utgangen av 2013, skal oppsummeres i eget brev ved innsending av rapportering på tilsynsplanen innen 20. januar 2014.
- Det totale omfanget av systemrevisjoner, andre tilsyn og sentrale funn skal omtales i årsrapporten til FAD.

Arbeidsmetode

- Tilsynsplanen skal bygge på kunnskap om og vurdering av sårbarhet og risiko, herunder klager, fare for brudd på helse- og omsorgslovgivningen og/eller opplysninger om svikt overfor utsatte eller sårbare grupper som faller inn under helse- og omsorgslovgivningen.
- Før tilsynsplanene i de enkelte embetene besluttet, skal fylkesmennene innenfor en helseregion drøfte tilsyn med spesialisthelsetjenesten i helseregionen for 2013. Se nærmere om dette under Regional planlegging av tilsyn med spesialisthelsetjenesten nedenfor.

Regional planlegging av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Oppdrag

Fylkesmennene innen samme helseregion skal utarbeide felles tilsynsplan for tilsyn med spesialisthelsetjenesten i helseregionen. Tilsynene skal inngå også i Fylkesmannens tilsynsplan for helse- og omsorgstjenester.

Resultatkrav

Tilsynsplan for spesialisthelsetjenesten i helseregionen skal leveres innen 20. januar 2013.

Rapportering

- Tilsyn med spesialisthelsetjenesten rapporteres i Excel-malen for tilsynsplaner.

Arbeidsmetode

- Før tilsynsplanene i de enkelte embetene besluttet, skal fylkesmennene innenfor en helseregion drøfte tilsyn med spesialisthelsetjenesten i helseregionen for 2013. Antall tilsyn med spesialisthelsetjenesten i helseregionen, fordeling på det enkelte helseforetak og lokalisering/institusjon og tema skal inngå i drøftelsene. Som utgangspunkt for drøftelsene skal volumkravene for henholdsvis det enkelte embete og den enkelte helseregionen legges til grunn.
- Dersom risikovurderingene som ligger til grunn for tilsyn med spesialisthelsetjenesten gir grunnlag for å øke antall systemrevisjoner i ett fylke, mot tilsvarende reduksjon av antall systemrevisjoner i et annet fylke, skal dette fremkomme av tilsynsplanen.

Gjennomføring av tilsyn

Oppdrag

- Fylkesmannen skal i tillegg føre tilsyn med helsetjenester basert på egne risiko- og sårbarhetsvurderinger. Fylkesmannen avgjør selv form og omfang på dette tilsynet.
- Fylkesmannen skal følge opp tilsyn der det identifiseres brudd på lov- og forskriftskrav inntil feil er rettet og forholdene brakt i samsvar med lov og forskrift. Når Fylkesmannen vurderer alle brudd på lov- og forskriftskrav ved tilsynet som rettet, skal virksomheten orienteres om dette i eget brev.

Bakgrunnsinformasjon

- [Helsetilsynsloven](#)
- [Prosedyre for tilsyn utført som systemrevisjon](#) (Internserien 1/2008)
- [Mal for rapportering fra systemrevisjoner](#)
- [Retningslinjer for oppfølging og avslutning av tilsyn ved lovbrudd i virksomheter \(Internserien 8/2011\)](#)
- [Statens helsetilsyns brev av 23. juni 2006 om etablering av rutine for rapportering av avslutning av tilsyn - merking av tilsynsrapporter på Helsetilsynets internettsider](#)

Resultatkrav

Fylkesmannen skal gjennomføre tilsyn i henhold til volumkrav i Tabell 2: Volumkrav, helse- og omsorgstjenester.

Rapportering

- Rapport fra det enkelte tilsyn sendes Statens helsetilsyn elektronisk i Word til postmottak@helsetilsynet.no. Rapporten blir publisert på www.helsetilsynet.no. Rapportmalen som er utarbeidet av Statens helsetilsyn skal benyttes

o Kopi av Fylkesmannens brev til virksomheten ved oversendelse av rapporten skal vedlegges.

- Brev fra Fylkesmannen til virksomheten ifm. at et tilsyn der det er identifisert brudd på lov- og forskriftskrav er avsluttet, skal sendes i kopi til Statens helsetilsyn.
- Innen 20. januar 2014 skal Fylkesmannen sende inn avsluttet tilsynsplan per 31. desember, med angivelse av hvilke tilsyn som er gjennomført.
- Rapport for planlagte tilsyn som inngår i volumkrav avgis i samme Excel-fil som tilsynsplanen for disse tilsynene.

Gjennomføring av tilsyn med kommunal helse- og omsorgstjenester

Oppdrag

- Fylkesmannen skal, som landsomfattende tilsyn i 2013, gjennomføre systemrevisjon med helsestasjonstjenesten for barn fra 0 til 6 år. Fylkesmannen skal i tillegg føre tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester basert på egne risiko- og sårbarhetsvurderinger. Fylkesmannen avgjør selv form og omfang på dette tilsynet.
- Fylkesmannen skal gjennomføre stedlig tilsyn der Fylkesmannen har godkjent gjeldende vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemming, og hvor det ikke tidligere har vært gjennomført stedlig tilsyn.
- Fylkesmannen skal ut fra en risiko- og sårbarhetsvurdering, gjennomføre andre stedlige tilsyn der det utføres, eller er stor sannsynlighet for at det utføres, tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemming.

Bakgrunnsinformasjon

- Veileder for landsomfattende tilsyn med helsestasjonstjenesten for barn fra 0 til 6 år.
- [Prosedyre for tilsyn utført som systemrevisjon](#) (7. januar 2008)
- Mal for rapportering fra systemrevisjoner
- [Retningslinjer for oppfølging og avslutning av tilsyn ved lovbrudd i virksomheter \(Internserien 8/2011\)](#)
- [Statens helsetilsyns brev av 23. juni 2006 om etablering av rutine for rapportering av avslutning av tilsyn - merking av tilsynsrapporter på Helsetilsynets nettsider](#)
- [Prosedyre for gjennomføring og rapportering av stedlige tilsyn med bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming](#), Internserien 14/2010
- Statens helsetilsyns [brev av 28.11.2012 om endringer i resultatkrav](#)
- Rapportmal for stedlig tilsyn

Resultatkrav

- Minst 25% eller mer av tilsynene med helse- og omsorgstjenester i kommunene bør falle innenfor det landsomfattende tilsynet med helsestasjonstjenesten for barn fra 0 til 6 år. Resten rettes inn mot temaer embetene selv peker ut på bakgrunn av lokal risikovurdering, gjerne ved gjenbruk av tidligere veiledere for landsomfattende eller lokalt initierte tilsyn.

- Tilsyn med helsestasjonstjenesten for barn fra 0 til 6 år gjennomføres i samsvar med utarbeidet veileder fra Statens helsetilsyn.

Rapportering

- Rapport fra det enkelte tilsyn i det landsomfattende tilsynet sendes fortløpende og innen 15. november 2013 elektronisk i Word til Statens helsetilsyn ved postmottak@helsetilsynet.no.
- Rapporten blir publisert på www.helsetilsynet.no. Rapportmalen som er utarbeidet av Statens helsetilsyn, skal benyttes når tilsyn gjennomføres som systemrevisjon.
- Alle rapporter til kommunene fra andre tilsyn skal sendes fortløpende elektronisk til Statens helsetilsyn.
- Rapporter fra stedlige tilsyn sendes Statens helsetilsyn fortløpende.
- Kopi av brev fra Fylkesmannen til virksomheten ved oversending av tilsynsrapporten skal vedlegges.
- Kopi av brev fra Fylkesmannen til virksomheten om at brudd på lov- og forskriftskrav er rettet, skal sendes Statens helsetilsyn
- Kopi av avslutningsbrevet for hvert tilsyn skal sendes til postmottak@helsetilsynet.no.
- Det totale omfanget av systemrevisjoner, andre tilsyn og sentrale funn skal omtales i årsrapporten til FAD
- Oppdatert tilsynsplan med angivelse av hvilke tilsyn som er gjennomført i 2013. Rapport for planlagte tilsyn som inngår i volumkrav avgis i samme Excel-mal som tilsynsplanen for disse tilsynene.
- Alle brudd på lov- og forskriftskrav i tilsyn som er gjennomført før 31. desember 2012, og som ikke er rettet ved utgangen av 2013, skal oppsummeres i eget brev i forbindelse med rapportering på tilsynsplanen.

Gjennomføring av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Oppdrag

- Fylkesmannen skal gjennomføre landsomfattende tilsyn med psykisk helsevern til barn og unge. Tilsynet skal gjennomføres som en kombinasjon av systemrevisjon og egenrapportering, og vil strekke seg inn i 2014.
- Tilsynene skal gjennomføres av regionale tilsynslag, og i henhold til veileder fra Statens helsetilsyn.
- Fylkesmannen skal i tillegg føre tilsyn med spesialisthelsetjenesten basert på egne risiko- og sårbarhetsvurderinger. Fylkesmannen avgjør selv form og omfang på dette tilsynet.

Bakgrunnsinformasjon

- Veileder for tilsyn med psykisk helsevern for barn og unge
- [Prosedyre for tilsyn utført som systemrevisjon](#) (7. januar 2008)
- [Mal for rapportering fra systemrevisjoner](#)
- [Retningslinjer for oppfølging og avslutning av tilsyn ved lovbrudd i virksomheter \(Internserien 8/2011\)](#)
- [Statens helsetilsyns brev av 23. juni 2006 om etablering av rutine for rapportering av avslutning av tilsyn - merking av tilsynsrapporter på Helsetilsynets internettsider](#)
- Statens helsetilsyns [brev av 28.11.2012 om endringer i resultatkrav](#)

Resultatkrav

- Tilsyn som inngår i landsomfattende tilsyn, skal være gjennomført i det antall og omfang som er bestemt og beskrevet i brev av 28.11.2012 fra Statens helsetilsyn.
- Alle tilsynsrapporter fra gjennomførte systemrevisjoner skal foreligge i Statens helsetilsyn innen 1. desember 2013.

Rapportering

- Det er lagt inn egne rapporteringskrav fra LOT 2013-14 med psykisk helsevern for barn og unge. Se veileder utarbeidet for tilsynet.
- Tilsynsrapporter fra det enkelte tilsyn sendes fortløpende og innen 1. desember 2013, elektronisk i Word til Statens helsetilsyn ved postmottak@helsetilsynet.no
- Rapportene blir publisert på www.helsetilsynet.no. Rapportmalen som er utarbeidet av Statens helsetilsyn, skal benyttes når tilsyn gjennomføres som systemrevisjon. Rapportformat vil være angitt i veileder.
- Alle rapporter til kommunene fra andre tilsyn skal sendes fortløpende elektronisk til Statens helsetilsyn.
- Kopi av brev ved oversending av tilsynsrapporter fra Fylkesmannen til virksomheten, skal vedlegges.
- Kopi av brev fra Fylkesmannen til virksomheten om at brudd på lov- og forskriftskrav er rettet, skal sendes Statens helsetilsyn
- Kopi av avslutningsbrevet for hvert tilsyn skal sendes til postmottak@helsetilsynet.no.
- Det totale omfanget av tilsynsaktiviteter og sentrale funn skal omtales i årsrapporten (FAD).
- Oppdatert tilsynsplan med angivelse av hvilke tilsyn som er gjennomført i 2013. Rapport for planlagte tilsyn som inngår i volumkrav avgis i samme Excel-mal som tilsynsplanen for disse tilsynene.
- Alle brudd på lov- og forskriftskrav i tilsyn som er gjennomført før 31. desember 2012, og som ikke er rettet ved utgangen av 2013, skal oppsummeres i eget brev i forbindelse med rapportering på tilsynsplanen.

Redningstjenesten

Oppdrag

- Fylkesmannen skal sikre at de som er oppnevnt som helsetjenestens representanter i den kollektive redningsledelsen ved hovedredningssentralene og de lokale redningssentralene, følger retningslinjer for dette arbeidet gitt av overordnede myndigheter.

Bakgrunnsinformasjon

- [Samleside på helsetilsynet.no](http://www.helsetilsynet.no)
- [Retningslinjer for fylkeslegenes funksjon som representant for helsetjenesten ved hovedredningssentralene og de lokale redningssentralene.](#) (Gjelder inntil videre.)
- [Organisasjonsplan for redningstjenesten i Norge ved kgl. resolusjon av 4.7.1980](#)
- Justeringer kan forventes i 2013

Tilsyn med petroleumsvirksomheten

Oppdrag

- Fylkesmannen i Rogaland skal utarbeide plan for tilsyn med innretninger i norsk olje- og gassindustri med hjemmel i petroleumsloven og sørge for at dette tilsynet og oppfølging av det er koordinert med Petroleumstilsynets aktiviteter.
- Fylkesmannen i Rogaland skal i henhold til inngått avtale med Sjøfartsdirektoratet bistå dem ved tilsyn med flyttbare innretninger i petroleumsvirksomheten i den utstrekning dette ikke kommer i konflikt med egne lovpålagte tilsynsoppgaver.
- Fylkesmannen i Rogaland skal føre tilsyn med anlegg på land vedrørende bestemmelsene gitt i eller i medhold av petroleumsloven. Disse anleggene er lokalisert til ulike deler av landet.
- Fylkesmannen i Rogaland skal bidra med tilsynserfaringer i arbeidet med revisjon av forskriftene etter petroleumsloven.

Bakgrunnsinformasjon

- [Brev av 14. november 2011 fra Statens helsetilsyn til Fylkesmannen i Rogaland om delegasjon av tilsynsmyndighet etter petroleumslovgjevinga m.v.](#)
- Avtale mellom det tidligere Helsetilsynet i Rogaland og Sjøfartsdirektoratet (1. januar 2009) gjelder inntil videre.

Resultatkrav

- Omfanget av tilsynsaktiviteter skal være på nivå med de foregående årene.

Rapportering

- Fylkesmannen i Rogaland skal oversende tilsynsrapport fra den enkelte revisjon/systemrevisjon elektronisk til Statens helsetilsyn ved postmottak@helsetilsynet.no. Rapporten blir publisert på www.helsetilsynet.no.
- Kopi av Fylkesmannens brev til virksomheten ved oversendelse av rapporten skal vedlegges.
- Fylkesmannen i Rogaland skal rapportere systemrevisjoner med hjemmel i petroleumsloven i Excel-mal publisert på Losen med frist 20. januar 2014.
- Andre tilsyn og antall uttalelser i forbindelse med vedtak om samtykke etter petroleumsloven, rapporteres tekstlig sammen med annen rapportering 20. januar 2014.

Det totale omfanget av systemrevisjoner, andre tilsyn og sentrale funn skal omtales i årsrapporten til FAD.

82.3 Klager på helse- og omsorgstjenester etter pasient- og brukerrettighetsloven m.fl.

Oppdrag

Fylkesmannen skal:

- behandle klager hjemlet i pasient- og brukerrettighetsloven og tannhelsetjenesteloven
- vurdere kopi av vedtak og behandle klager etter pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 4A i samsvar med retningslinjer utarbeidet av Statens helsetilsyn. (Gjelder inntil videre)
- registrere alle klagesaker fortløpende i NESTOR
- implementere endringer i forbindelse med ny helse- og omsorgslovgivning

Bakgrunnsinformasjon

- [Veileder i behandling av klagesaker etter pasient- og brukerrettighetsloven](#), Internserien 7/2012
- [Retningslinjer for fylkesmannens behandling av vedtak og klagesaker etter pasrl. kap. 4A](#), Internserien 9/2012
- [Rapporteringskrav for Helsetilsynet i fylkene vedrørende mottak og behandling av kopi av vedtak samt klager på vedtak om helsehjelp hjemlet i pasientrettighetsloven kap 4A](#), brev fra Statens helsetilsyn av 19. desember 2008 og 10. desember 2009
- [Styrende dokumenter for behandling av klagesaker på Losen](#)

Resultatkrav

- Minst 90 prosent av alle sakene som behandles etter pasient- og brukerrettighetsloven og tannhelsetjenesteloven som avsluttes i 2012 skal ha en saksbehandlingstid på 3 måneder eller mindre
- For klagesaker som gjelder nødvendige reiseutgifter mellom hjem og behandlingssted skal median saksbehandlingstid være 3 måneder eller mindre.

Rapportering

- Sakene skal registreres fortløpende i NESTOR ved innkomst og saksavslutning. Ved utløpet av hvert tertial, og senest den 7. den påfølgende måned (7. mai, 7. september og 7. januar) må tertialregistreringene være ajour slik at Helsetilsynet kan kjøre ut tertialstatistikker.
- Antall behandlede saker og saksbehandlingstid skal gjengis i årsrapporten til FAD.

82.9 Andre oppdrag

Vi vil arrangere en samling 14. mars 2013 for deling av erfaringer fra prosjekter gjennomført med tilskuddsmidler i eldretilsynssatsingen. Ansatte og leder i embetene vil bli invitert.

Oppgave som berører kommunale helse- og omsorgstjenester og spesialisthelsetjenesten

Det skal i 2014 og 2015 gjennomføres landsomfattende tilsyn med samhandlingen mellom spesialisthelsetjenesten og kommunal helse- og omsorgstjeneste om pasienter som skrives ut fra spesialisthelsetjenesten. Fylkesmannen må i 2013 være forberedt på å bistå Statens helsetilsyn i arbeid med å forberede og planlegge tilsynet.

Oppgaver etter lov om kommunale helse- og omsorgstjenester kap. 9

Oppdrag

- Fylkesmannen skal gjennomgå meldte beslutninger om skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner.
- Fylkesmannen skal behandle klager på meldte beslutninger om skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner.
- Fylkesmannen skal overprøve vedtak om planlagte skadeavvergende tiltak og tiltak for å dekke grunnleggende behov.
- Fylkesmannen skal behandle søknader om dispensasjon fra utdanningskrav.
- Fylkesmannen skal forberede eventuelle klagesaker for fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker.

- Fylkesmannen skal implementere retningslinjer for fylkesmennenes saksbehandling av beslutninger, vedtak, dispensasjoner og klager etter lov om kommunale helse- og omsorgstjenester kap. 9. Om stedlig tilsyn – se under ”Planlagt tilsyn”.

Bakgrunnsinformasjon

- [Rundskriv U-14/2003 Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemning](#)
- [Retningslinjer for Fylkesmannens behandling av vedtak og klagesaker etter pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 4 A.](#) Internserien 9/2012
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester kap. 9

Resultatkrav

- Overprøving av vedtak og behandling av søknader om dispensasjon skal skje fortløpende og behandlingstiden ikke overstige tre måneder.

Rapportering

- En kortfattet redegjørelse på aktiviteter skal inngå i årsrapporten til FAD.
- Sakene skal registreres fortløpende i Nestor ved innkomst og saksavslutning. Ved utløpet av hvert tertial, og senest den 7. den påfølgende måned (7. mai, 7. september og 7. januar) må tertialregistreringene være ajour slik at Helsetilsynet kan kjøre ut tertialstatistikker.

Oppgaver etter lov om alternativ behandling av sykdom mv.

Oppdrag

- Fylkesmannen skal ved behov bistå politiet med råd om etterforskning og oversende ferdig etterforskede saker til Statens helsetilsyn med spørsmål om påtalebegjæring.
- Fylkesmannen skal oversende saker de selv har fått kunnskap om og som er tilstrekkelig opplyst, for vurdering av om det skal begjæres påtale for brudd på lovens § 9 femte ledd.

Bakgrunnsinformasjon

- Alternativ behandlingsloven § 9 femte ledd
- Internserien 2/2009 - Veileder i behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker del I (for Fylkesmannen), punkt 6.6

Resultatkrav

- Bistå politiet og oversende ferdig etterforskede saker.
- Oversende saker Fylkesmannen selv har fått kunnskap om og som er tilstrekkelig opplyst

Helse- og omsorgsmelding

Oppdrag

- Fylkesmannen skal gjøre en vurdering av tilstand i eget fylke og formidle dette til kommunene og virksomhetene. Vurderingen kan publiseres i egen helse- og omsorgsmelding.
- Vurderingen skal bygge på tilsynserfaringer og kunnskap fra områdeovervåking.

- Vurderingen skal omhandle tema av vesentlig betydning for trygge helse- og omsorgstjenester, barneverntjenester og sosiale tjenester i Nav. Vurderingen kan også omhandle de viktigste enkelttilsynene og funn.

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten § 2 annet ledd.](#)
- [Spesialisthelsetjenesteloven § 3-3](#)

Kartlegginger

Oppdrag

Fylkesmannen skal sørge for å ha god oversikt over og kunnskap om områder og problemstillinger, blant annet som ledd i planlegging av tilsyn. Kunnskapsinnhenting kan for eksempel skje gjennom kartlegging.

Resultatkrav

Fylkesmannen skal beslutte hvordan resultatene av kartleggingen skal følges opp tilsynsmessig.

Rapporteringskrav

- Resultatet av kartlegginger gjennomført av Fylkesmannen skal formidles til de som har levert opplysninger og andre relevante mottakere.
- Resultater kan formidles gjennom helse- og omsorgsmelding, rapporter, artikler, møter eller seminarer.
- Resultat fra kartlegginger (rapporter el.) som Fylkesmannen gjennomfører skal sendes til Statens helsetilsyn elektronisk og fortløpende ved postmottak@helsetilsynet.no. Resultatet kan bli publisert på Losen.

Tilsyn med tjenester til den samiske befolkningen

På bakgrunn av vurderingen Statens helsetilsyn foretok i 2010 vedrørende utfordringene knyttet til tjenester til den samiske befolkningen, utarbeider Statens helsetilsyn en veileder for tilsyn med om kommuner og helseforetak tilrettelegger for kommunikasjon på samisk når dette er nødvendig for å informere pasienten/brukeren i tråd med kravene i pasient- og brukerrettighetsloven. Veilederen ferdigstilles for bruk i aktuelle embetene fra 2013 som en del av deres selvvalgte tilsyn.

Håndtering av varsel fra helseinstitusjon om innleggelse med hjemmel i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester §§ 10-2 og 10-3

Oppdrag

Fylkesmannen skal følge opp varsler som gjelder tilbakeholdelse av rusmiddelavhengige, herunder gravide rusmiddelavhengige uten eget samtykke.

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester §§ 10-2 og 10-3](#)
- [Lov om spesialisthelsetjenesten § 3-13](#)

Rapportering

- Antall mottatte varsler i hvert fylke per 31. desember 2013 skal oppsummeres i brev som følger rapporteringen til Statens helsetilsyn per 31. desember 2013, med frist 20. januar 2014.

Resultatområde 83 Folkehelse

83.2 Planlagt tilsyn

Etter folkehelseloven skal Fylkesmannen føre tilsyn med lovligheten av kommunens og fylkeskommunens oppfyllelse av pålagte plikter. Statens helsetilsyn er gitt det overordnede faglige tilsynsansvaret etter folkehelseloven. Statens helsetilsyn vil i 2013 fortsette det påbegynte samarbeidet med fylkesmennene om å øke tilsynsmyndighetenes kompetanse om tilsyn med folkehelsearbeid blant annet gjennom oppfølging av folkehelsesamlingen i november 2012. Fylkesmennene vil i 2013 bli invitert inn i arbeidet med å vurdere tilsynsystema, konkretisere tilsynsmetoder og samarbeide om en tilsynsaktivitet på folkehelseområdet i 2013. Det vil komme eget brev om dette.

Når det gjelder miljørettet helsevern, avgjør fylkesmannen klager over vedtak fattet av kommunen eller fylkeskommunen og Statens helsetilsyn har det overordnede ansvaret for klagesaksbehandlingen på dette området.